

Силабус курсу:

ІНФОРМАЦІЙНА ЕКОНОМІКА

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	магістр
Спеціальність:	С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини», спеціалізація С1.01 «Економіка»
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	1 (осінній)
Кількість кредитів ЄКТС:	4,5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	іспит

Автор курсу та лектор:

д.е.н., проф. Сєребряк Ксенія Ігорівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

професор кафедри економіки і підприємництва

посада

serebriak@snu.edu.ua

електронна адреса

телефон

месенджер

за розкладом

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

Касаткіна Марина Володимирівна

старший викладач кафедри економіки і підприємництва

посада

kasatkina@snu.edu.ua

електронна адреса

+38-050-280-27-18

телефон

месенджер

за розкладом

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Курс спрямований на формування системного розуміння інформаційної економіки як ключового етапу розвитку сучасних економічних систем, у яких інформація, знання та цифрові технології виступають основними факторами економічного зростання. Метою курсу є вивчення теоретичних засад інформаційної економіки, аналіз впливу цифрових технологій на трансформацію бізнесу, ринків і державного управління, а також формування навичок оцінювання економічних процесів у цифровому середовищі.

Результати навчання:

студент повинен знати:

- теоретичні засади та основні поняття інформаційної економіки;
- ключові технологічні основи Індустрії 4.0 та їх вплив на економічні процеси;
- роль держави у формуванні та розвитку інформаційної економіки;
- особливості функціонування електронного бізнесу та електронної комерції;
- можливості використання сучасних цифрових технологій, зокрема штучного інтелекту, у розвитку економічних систем;

вміти, мати навички:

- аналізувати вплив інформаційних технологій на економічні процеси та діяльність підприємств;
- використовувати сучасні цифрові інструменти та технології (електронне урядування, електронні платежі, хмарні обчислення, блокчейн, інтелектуальний аналіз даних, штучний інтелект);
- оцінювати ризики інформаційної безпеки та застосовувати підходи до захисту інформації в цифровому середовищі.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання у сфері економіки.

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.
3. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.
4. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Інформаційна економіка як наука, як процес і як проєкт	денна 2/1	Основні поняття інформаційної економіки. Причини і умови виникнення інформаційної економіки. Стадії становлення та особливості інформаційної економіки. Можливості та основні загрози цифровізації. Позитивний вплив цифровізації. Основні загрози та ризики цифровізації.	Участь в обговоренні Тести Завдання для самостійної роботи
2.	Інформація як стратегічний ресурс та продуктивна сила сучасної економіки	денна 1/1	Сутність інформації. Кількісні та якісні характеристики інформації. Інформація як основний ресурс. Класифікація інформації. Електронні документи. Економічна інформація як частина інформаційного ресурсу суспільства. Бізнес-інформація. Роль інформації в плануванні та оперативному управлінні організацією (підприємством).	Участь в обговоренні Тести Завдання для самостійної роботи
3.	Інформаційні ресурси та ринок інформаційних ресурсів	денна 2/2	Поняття інформаційних ресурсів. Управління інформаційними ресурсами. Інформаційні ресурси установи. Інформаційна сфера підприємства. Інформаційні потоки. Інформаційна модель організації. Життєвий цикл інформаційного ресурсу. Ефективність використання інформаційних ресурсів. Структура ринку інформаційних ресурсів	Участь в обговоренні Тести Завдання для самостійної роботи
4.	Інституційне забезпечення інформаційної економіки	денна 1/1	Завдання та функції Міністерства цифрової трансформації України. Завдання та функції Ради національної безпеки та оборони. Державні експерти з питань таємниць. Правове забезпечення переходу до цифрової економіки. Державна політика у сфері інформаційних ресурсів. Державне управління інформаційними ресурсами. Створення системи національних інформаційних ресурсів.	Участь в обговоренні Тести Завдання для самостійної роботи
5.	Інформаційна діяльність та інформаційне виробництво	денна 1/1	Класифікація видів інформаційної діяльності. Поняття інформаційного виробництва. Особливості кінцевого продукту інформаційного виробництва. Інформаційні працівники. Особливості процесу праці в інформаційному виробництві. Розвиток трудових відносин в цифровій економіці. Закони функціонування суспільного	Участь в обговоренні Тести Завдання для самостійної роботи

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			інформаційного виробництва. Основні принципи управління інформаційним виробництвом.	
6.	Інформаційне суспільство	денна 2/1	Поняття, компоненти, рівні ієрархії, етапи становлення інформаційного суспільства. Роль інформатизації при переході до інформаційного суспільства. Інформатизація та комп'ютеризація суспільства. Інформаційна культура. Інформатизація культури. Освіта в інформаційному суспільстві.	Участь в обговоренні Тести Завдання для самостійної роботи
7.	Інформаційний ринок і механізм його функціонування	денна 2/1	Інформаційні продукти та його особливості. Класифікація інформаційних продуктів. Оцінка цінності інформаційного продукту. Методи оцінки інформації. Поняття та структура інформаційного ринку. Механізм функціонування інформаційного ринку.	Участь в обговоренні Тести Завдання для самостійної роботи
8.	Регіональний рівень становлення та розвитку інформаційного суспільства	денна 1/1	Фактори, що впливають на регіональний розвиток інформаційного суспільства. Особливості розвитку інформаційного суспільства на регіональному рівні. Порівняльний аналіз інформаційного розвитку у різних регіонах. Взаємозв'язок між регіональним розвитком інформаційного суспільства та економічними показниками регіону. Зв'язок між регіонами в аспекті інформаційного суспільства.	Участь в обговоренні Тести Завдання для самостійної роботи
9.	Інформаційні системи і технології	денна 2/1	Огляд основних складових інформаційної системи: апаратне та програмне забезпечення, бази даних, мережі тощо. Роль інформаційних систем в управлінні. Технологічні основи цифрової економіки (хмарні обчислення, великі дані і інтернет речей, блокчейн і криптовалюта). Основні принципи роботи інформаційних технологій. Типів інформаційних технологій: програмування, бази даних, мережі, веб-технології, штучний інтелект тощо.	Участь в обговоренні Тести Завдання для самостійної роботи
10.	Інформаційна інфраструктура соціально-економічних систем	денна 1/1	Сутність та компоненти інформаційної інфраструктури. Концепція "Індустрія 4.0": інформаційно-аналітична та інфраструктурна платформа організації діяльності економічних систем.	Участь в обговоренні Тести Завдання для самостійної

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			Інформаційна інфраструктура та комунікаційний процес. Інформаційно-комунікативні технології та ефективність управління.	роботи
11.	Інформаційний бізнес і тенденції його розвитку	денна 2/2	Сутність інформаційного бізнесу. Функції інформаційного бізнесу. Модель інформаційного бізнесу. Особливості інформаційного бізнесу. Інформаційний бізнес як напрямок підприємницької діяльності. Класифікація організаційних форм інформаційного бізнесу.	Участь в обговоренні Тести Завдання для самостійної роботи
12.	Прикладні інформаційні технології у новій економіці	денна 1/1	Прикладні інформаційні технології за умов функціонування ринку інформаційних ресурсів. Електронна комерція. Електронна торгівля. Види електронної торгівлі. Технології електронного бізнесу. Віртуальні підприємства як форма технологій Інтернету у бізнесі. Інтернет-маркетинг (кібермаркетинг) як основа успіху Е-комерції.	Участь в обговоренні Тести Завдання для самостійної роботи
13.	Інформаційна безпека	денна 1/1	Поняття та склад інформаційної безпеки. Об'єкти інформаційної безпеки України. Нормативно-правові засади інформаційної безпеки. Заходи, механізми та засоби захисту інформації. Управління інформаційною безпекою підприємства. Поняття національної безпеки.	Участь в обговоренні Тести Завдання для самостійної роботи
14.	Міжнародний аспект використання інформаційних ресурсів та їх значення для економіки України	денна 1/1	Інтеграція України в світовий інформаційний простір. Міжнародно-правові засади інформаційної безпеки. Державні експерти з питань таємниць.	Участь в обговоренні Тести Завдання для самостійної роботи

Рекомендована література

1. Закон України "Про інформацію» від 02.10.92 N 2657-XI (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 48, ст.650).
2. Закон України «Про Національну програму інформатизації» від 01.12.2022 р. № 2807-ІХ.
3. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 р. № 386-р «Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні».
4. Бутенко Т. А. Інформаційні системи та технології : навчальний посібник / Т. А. Бутенко, В. М. Сирий. – Харків: ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 2020. – 207 с.
5. Савчук. Л. М. Організація та ведення ІТ-бізнесу: Навч. посіб. / Л. М. Савчук, К. О. Удачина, Р. В. Савчук. – Дніпро : УДУНТ, 2022. – 117 с.
6. Серебряк К. І. Інформаційна інфраструктура економічного співробітництва регіонів України: питання теорії та практики розвитку : [монографія] / К.І. Серебряк. К. : СПД Чалчинська Н.В., 2017. – 408 с.
7. Цифрова економіка : підручник / Т. І. Олешко, Н. В. Касьянова, С. Ф. Смерічевський та ін. – К. : НАУ, 2022. – 200 с.
8. Шевчук І. Б. Інформаційні технології в регіональній економіці: теорія і практика впровадження та використання: монографія. Львів: Видавництво ННВК «АТБ», 2018. – 448 с.

Наукові статті

1. Зінченко О. А. Інформаційна економіка: концепція, сутність та розвиток / О. А. Зінченко, П. Даріюш, Д. С. Зінченко // Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут». – 2019. – № 16. – С. 3-13. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.16.2019.18135>
2. Килимник І. І. Інформаційне суспільство та інформаційна безпека. Нові виклики та шляхи подолання інформаційних загроз / І. І. Килимник // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. – 2023. – Том 2 (№76). – С. 53-57. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.76.2.8>
3. Коломієць Т. В. Роль інформаційних ресурсів у процесі формування інтелектуального капіталу підприємства / Т. В. Коломієць // Ефективна економіка. – 2017. – № 11. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5907>
4. Ромащенко В. Правове регулювання інформаційного суспільства в Україні / В. Ромащенко // Підприємництво, господарство і право. – 2016. - № 9. – С. 100-104.
5. Швець Н. В. Концептуально-методичний підхід до оцінювання впливу цифровізації на розвиток бізнесу в національній економіці / Н. В. Швець, М. Д. Крамчанінова, М. В. Касаткіна. – БІЗНЕСІНФОРМ, 2023. - № 3. – С. 262-270.

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Інформаційна економіка» (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» (Електронне видання) / Уклад.: К. І. Серебряк, М. В. Касаткіна – Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2024. – 61 с.
2. Презентації лекцій, матеріали практичних занять, завдання для самостійної роботи та варіанти контрольних робіт розміщені на платформі Електронний кампус.

Оцінювання курсу

За вчасне та повністю виконані завдання здобувач може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні, завдання для самостійної роботи	30
Тестування за темами	20
Іспит	50
Разом	100

Самостійна робота здобувачів спрямована на поглиблення теоретичних знань та формування навичок дослідження економічних процесів у цифровому середовищі. Продовж семестру здобувачі отримують завдання для самостійної роботи, які виконуються та подаються на перевірку викладачеві протягом семестру. Завдання передбачають вивчення сучасних тенденцій розвитку інформаційної економіки, визначення ролі цифрових технологій, даних та цифрових платформ у діяльності підприємств і функціонуванні ринків. Виконання цих завдань сприяє формуванню вмінь застосовувати теоретичні підходи та інструменти інформаційної економіки для оцінювання впливу цифровізації на економічні процеси та обґрунтування відповідних економічних висновків.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться у формі іспиту, який має комбінований характер. Іспит включає проходження тестування в системі Moodle з метою перевірки рівня засвоєння основних теоретичних положень і понять інформаційної економіки, виконання завдань, спрямованих на перевірку вмінь застосовувати сучасні цифрові інструменти, економічні підходи та методи дослідження процесів цифровізації, а також співбесіду з викладачем. Під час співбесіди оцінюється здатність здобувача логічно пояснювати особливості розвитку інформаційної економіки, характеризувати вплив цифрових технологій на діяльність підприємств і ринків та обґрунтовувати відповідні економічні висновки.

Під час вивчення дисципліни може враховуватися та оцінюватися (за попереднім погодженням із викладачем) інша навчальна активність здобувача, що сприяє поглибленню знань із тематики дисципліни. До такої діяльності можуть належати підготовка коротких доповідей і аналітичних повідомлень на практичних заняттях, участь у студентських наукових конференціях, тематичних семінарах, тренінгах або освітніх заходах, присвячених питанням інформаційної економіки, цифрової трансформації, електронного бізнесу, платформеної економіки та розвитку сучасних цифрових технологій. Також можуть бути враховані результати неформальної освіти, зокрема проходження онлайн-курсів або освітніх програм з цифрової економіки, електронної комерції, аналізу даних, штучного інтелекту, блокчейн-технологій чи інформаційної безпеки з отриманням відповідного сертифіката. Під час оцінювання такої діяльності враховуються зміст і результати навчання відповідного курсу, його відповідність тематиці дисципліни, а також обсяг навчального навантаження (кількість годин або кредитів).

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Здобувач може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу здобувач можуть бути перераховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання. Під час виконання завдань здобувач має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.

Поведінка на онлайн-заняттях

Здобувачі мають вчасно підключитися до заняття згідно з розкладом, обов'язково через електронну систему TIMETABLESNU. Упродовж заняття у студентів мають бути увімкнені камери і для відповіді працюючі мікрофони.